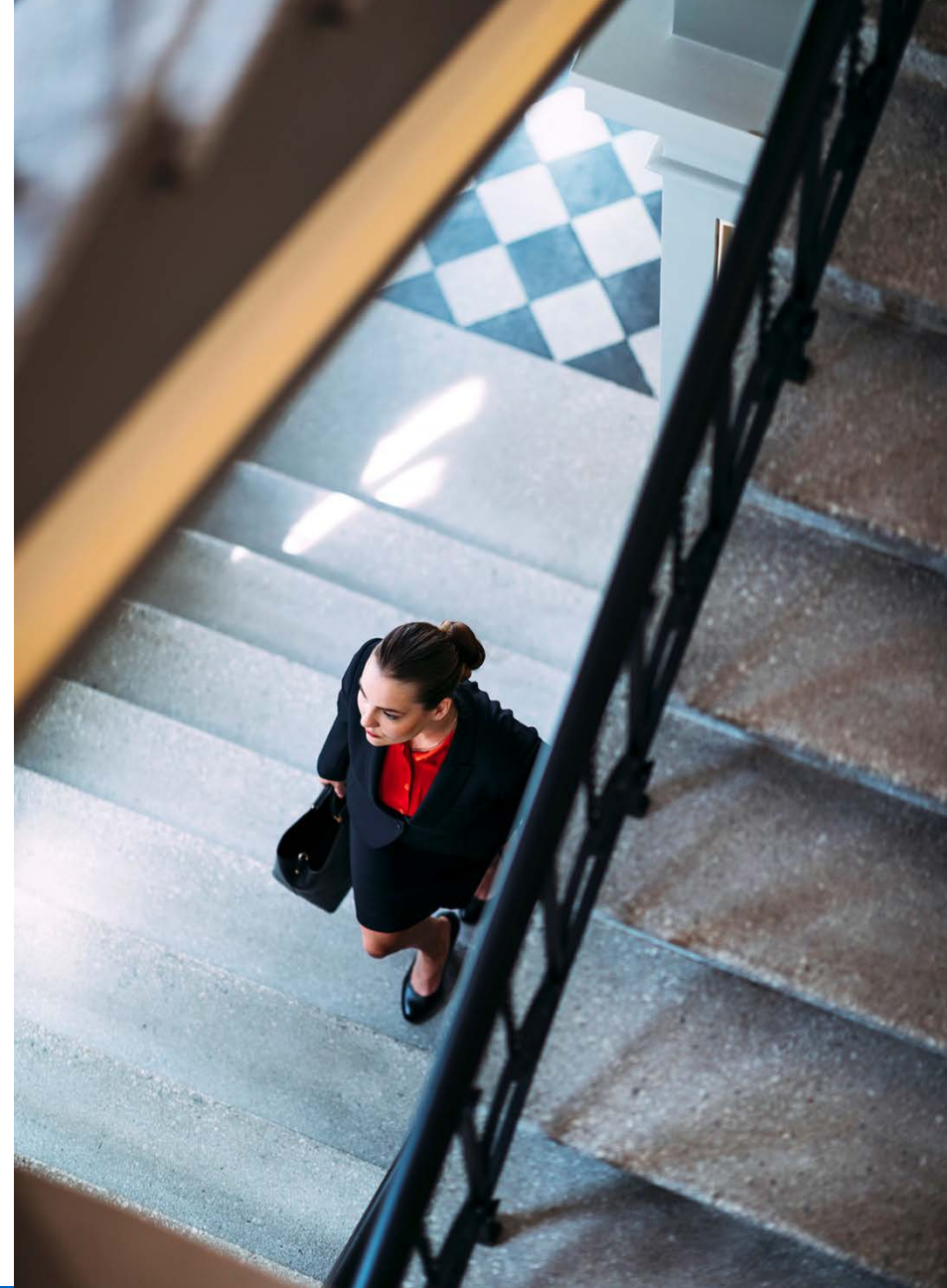

Finanssivalvonnan lehdistötilaisuus 15.9.2020

Valvottavien taloudellinen tilanne ja riskit

Lehdistötilaisuus 15.9.2020

- Reaalitalous ja finanssimarkkinat
- Suomen finanssisektorin tila ja riskit
- Finanssipalvelut koronatilanteessa

Reaalitalous ja finanssimarkkinat

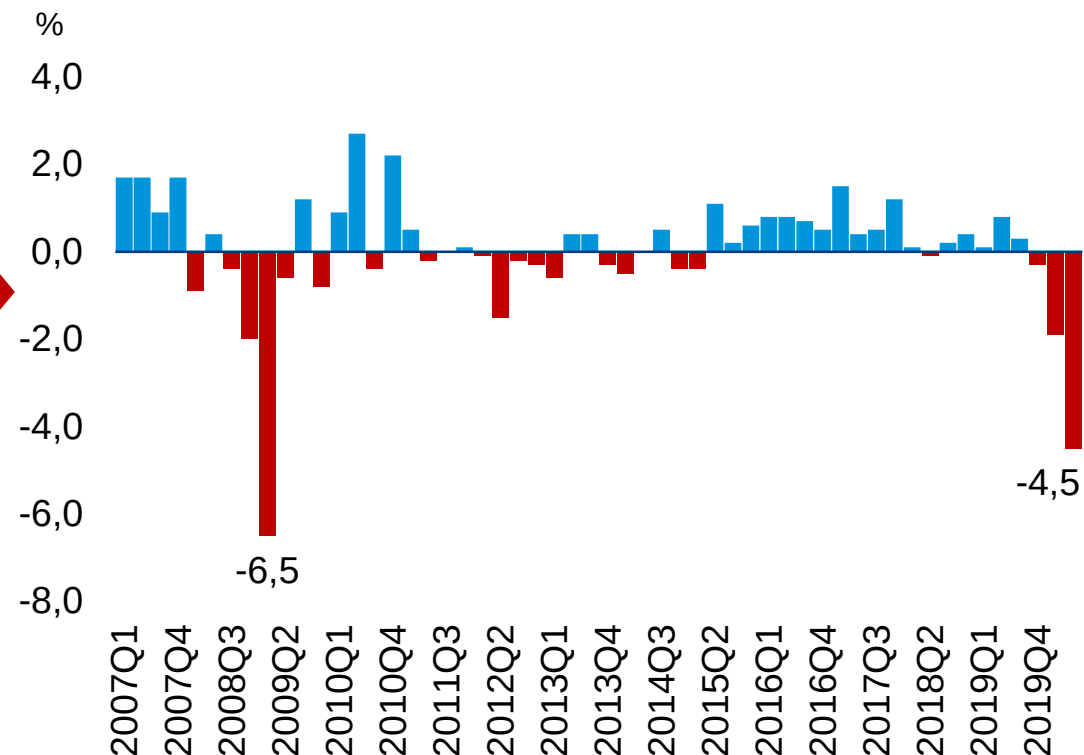
Koronapandemia syynä talouden taantumaaan

Koronatartuntojen lukumäärä ja kuolleet
2020 Suomessa

Lähde: ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control), viimeinen havainto 10.9.2020

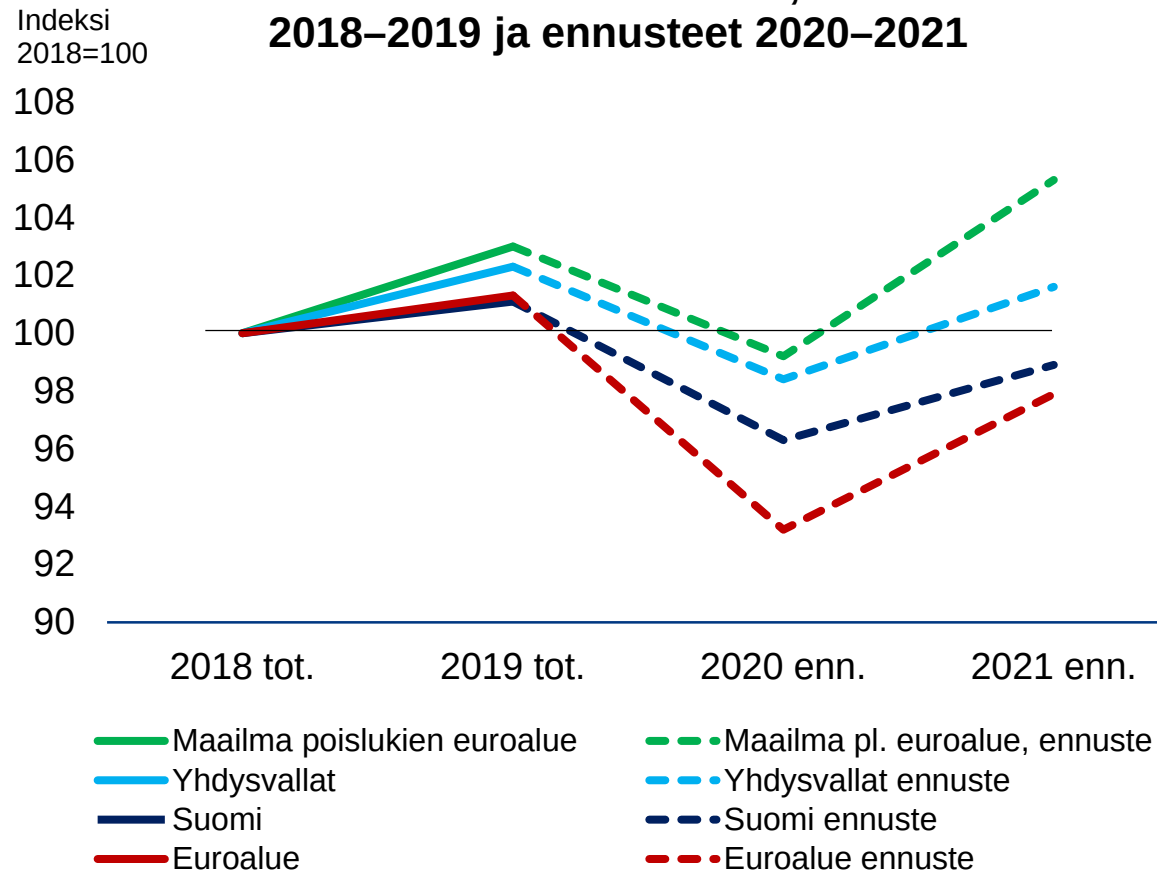
Suomen bruttokansantuotteen volyymin muutos
edellisestä neljänneksestä 2007–2020

Lähde: Tilastokeskus

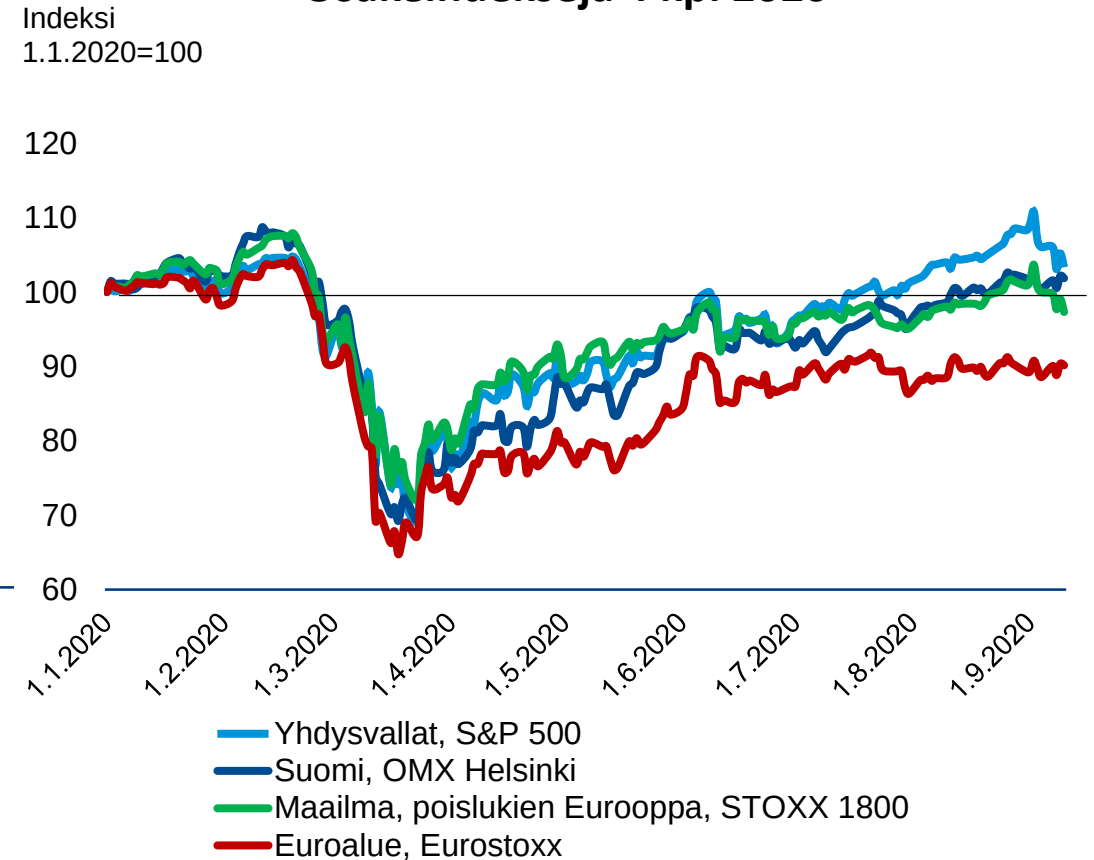
Euroopan talouskasvussa menetetyt vuodet 2020–2021, osakemarkkinoilla optimismia

Bruttokansantuotteen kasvu, toteutunut 2018–2019 ja ennusteet 2020–2021

Lähteet ennusteissa: Suomi: Suomen Pankin ennuste 14.9.2020, euroalue ja maailma pois lukien euroalue: EKP 10.9.2020, Yhdysvallat: US Conference Board 9.9.2020.

Osakeindeksejä 4 kpl 2020

Lähde: Macrobond, viimeinen havainto 10.9.2020

Finanssimarkkinaympäristö on haavoittuva poikkeuksellisen epävarmuuden leimatessa lähitulevaisuutta

- Finanssimarkkinat ovat uskoneet finanssi- ja rahapolitiikan elvytyksen tehoon.
    - Alkusyksyn aikana julkaistuissa ennusteissa maailman talouden ennustetaan elyvän vuoden 2020 toiselta puoliskolta alkaen.
  - Epävarmuudet ja riskit ovat kuitenkin poikkeuksellisen suuria koronapandemiasta johtuen.
    - Euroopan valvontaviranomaiset ovat tuoreimmissa riskiarvioissaan arvioineet riskien tason olevan joko korkealla tai erittäin korkealla tasolla ja esittäneet myös huolensa kurssikehityksen kestävydestä.
- Koronapandemian leimaamassa ympäristössä
- on entistäkin tärkeämpää, että kaikki toimijat arvioivat riskit perusteellisesti.
  - varsinkin sijoituspalveluita tarjoavien tahojen tulee huomioida poikkeukselliseen markkinatilanteeseen liittyvät riskit tarjotessaan palvelujaan erityisesti henkilöasiakkaille.

Euroopan finanssisektorin suurimmat riskit

Covid-19-
pandemiaan liittyvät
järjestelmätason riskit

1	Laaja-alaiset yksityisen sektorin maksuvaikeudet globaalin taantuman seurauksena
2	Vaikea taloudellinen ympäristö pankeille, vakuutusyhtiöille ja eläkesektorin sijoittajille
3	Valtionlainariskien ja velkakestävyysongelmien uudelleen kärjistyminen
4	Epävakauden ja likviditeettiongelmiin uusi kärjistyminen

Muut isot riskit

5	Isot tietojärjestelmiin kohdistuvat kyberiskut
6	Isot ongelmat kriittisessä finanssisektorin infrastruktuurissa
7	Suuren ympäristöshokin toteutuminen

	Vakava järjestelmätason riski
	Kohonnut järjestelmätason riski
	Järjestelmätason riski

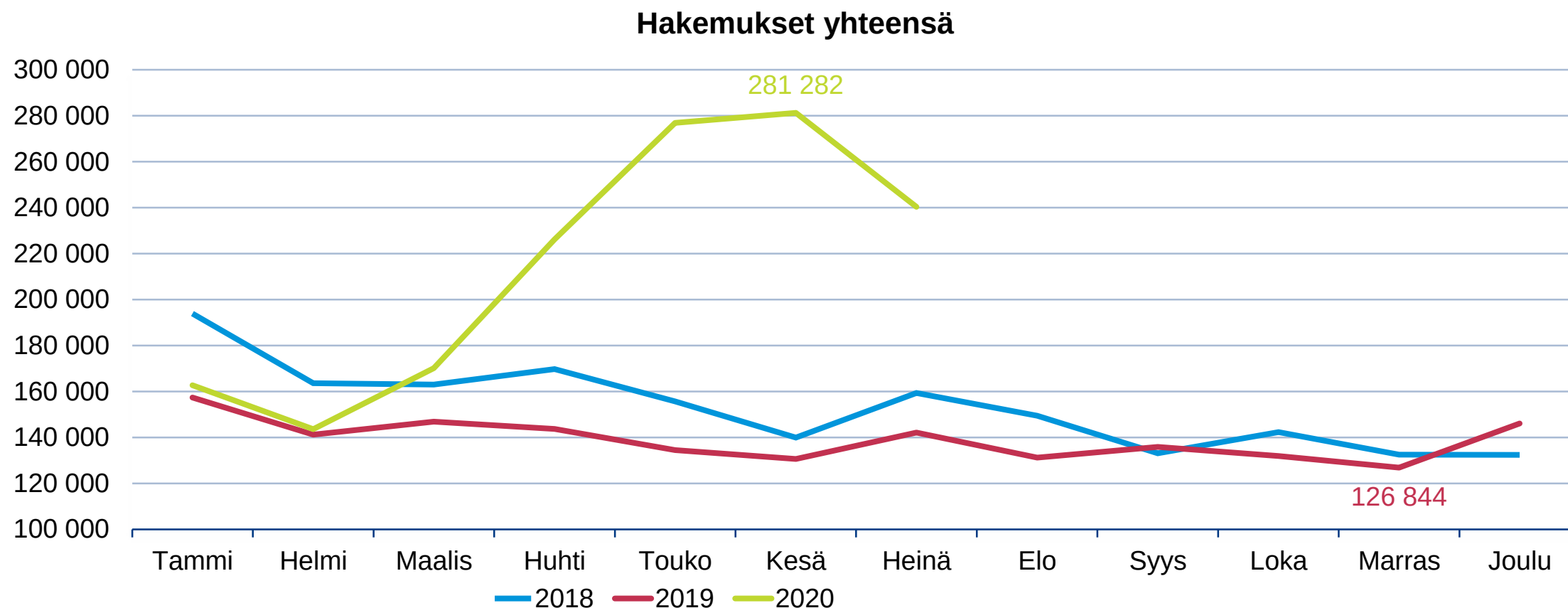
Lähde: EU-viranomaisten riskiarviot perustuen siihen, että koronapandemian rajoitustoimia puretaan ja talouden elpyminen alkaa vuoden 2020 toisella puoliskolla

Suomen finanssisektorin tila ja riskit

Työttömyyskassat

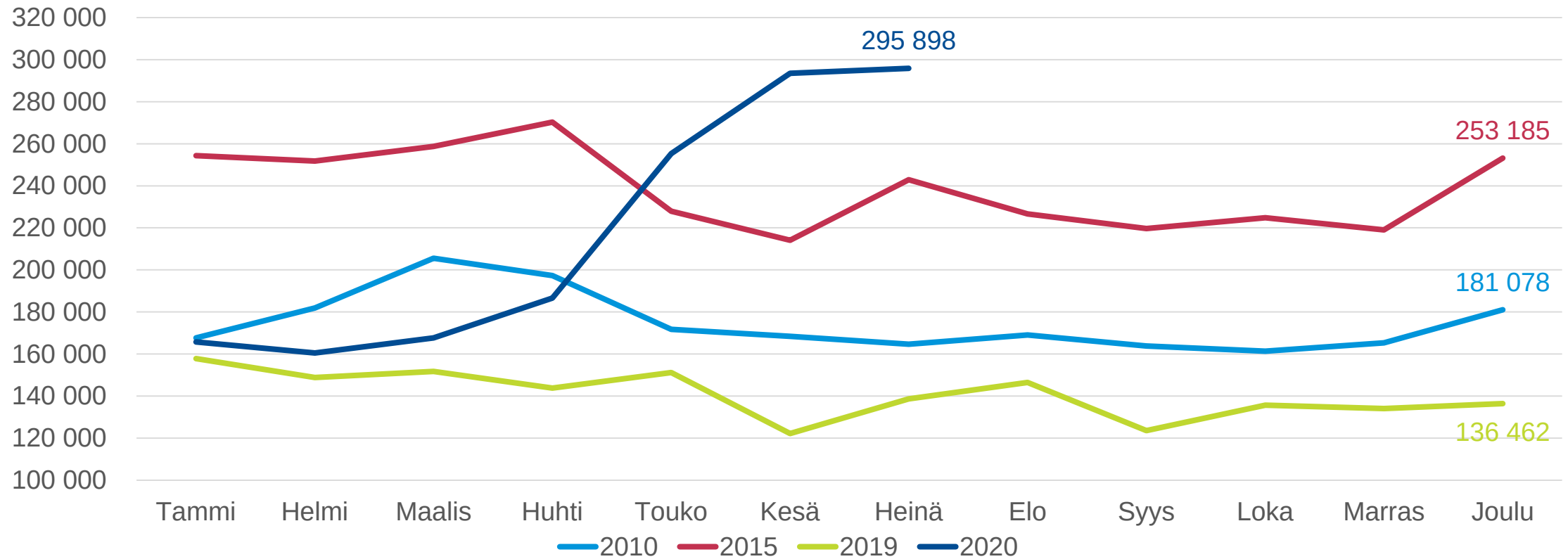
Kokonaishakemusmäärät kasvaneet merkittävästi – heinäkuussa menty parempaan suuntaan

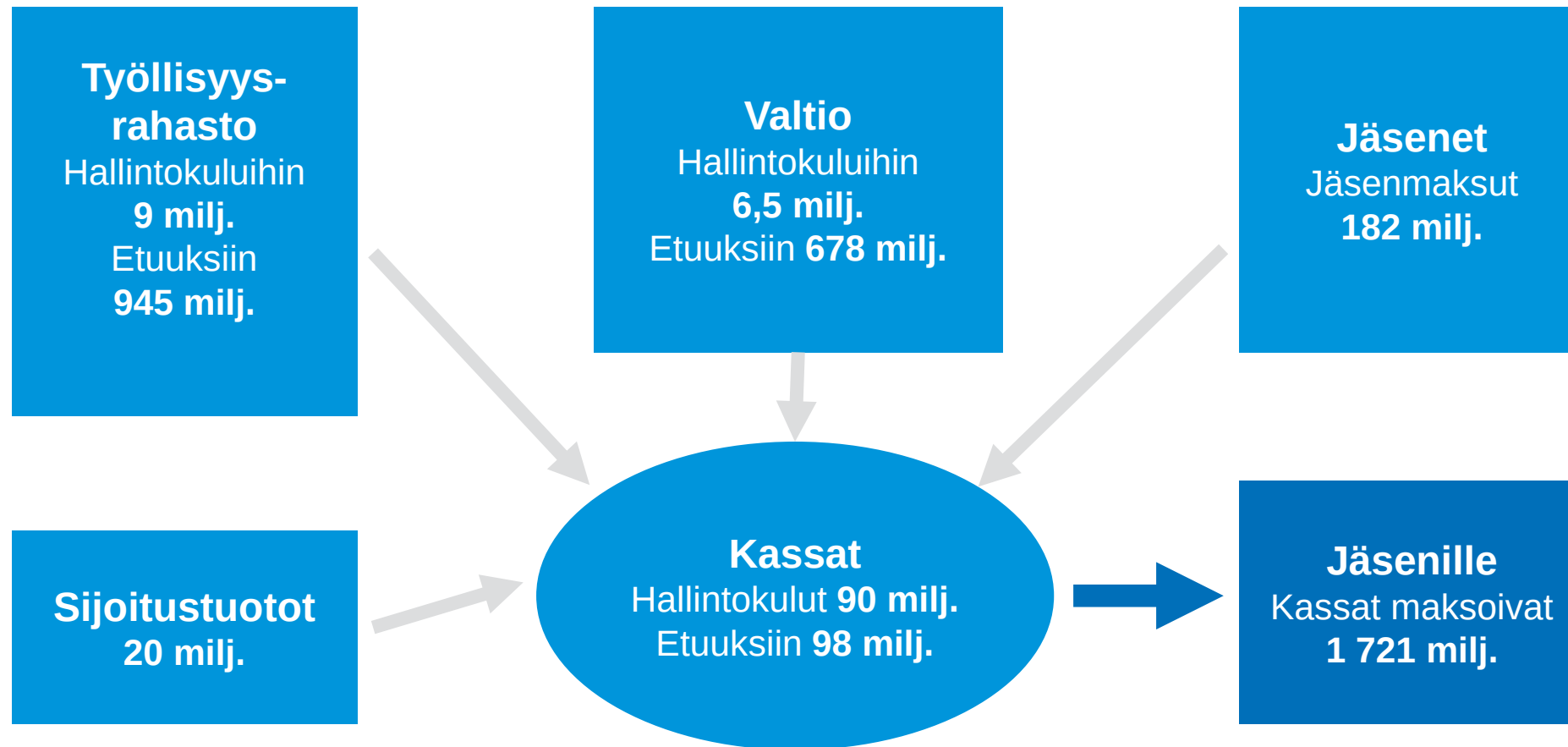
Lähde: Finanssivalvonta

Työttömyyskassojen etuusmenot nousivat koronapandemian vuoksi

Työttömyyskassojen maksamat, 1 000 €

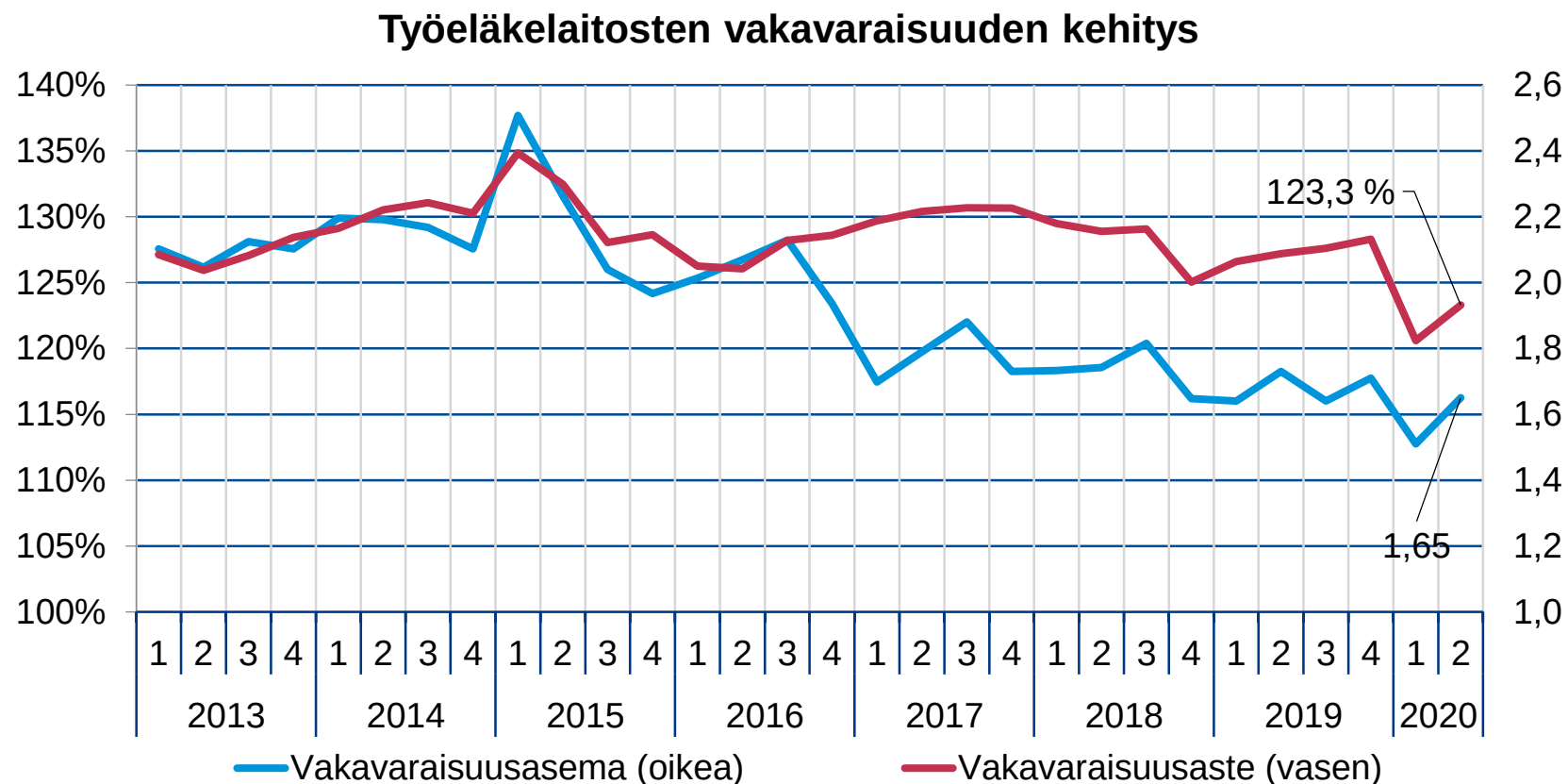
Työttömyyskassojen rahoitusrakenne – osuudet vuonna 2019

Työeläkesektori

Työeläkelaitosten riskinkantokyky pysynyt kohtuullisella tasolla huolimatta heikentyneestä vakavaraisuudesta

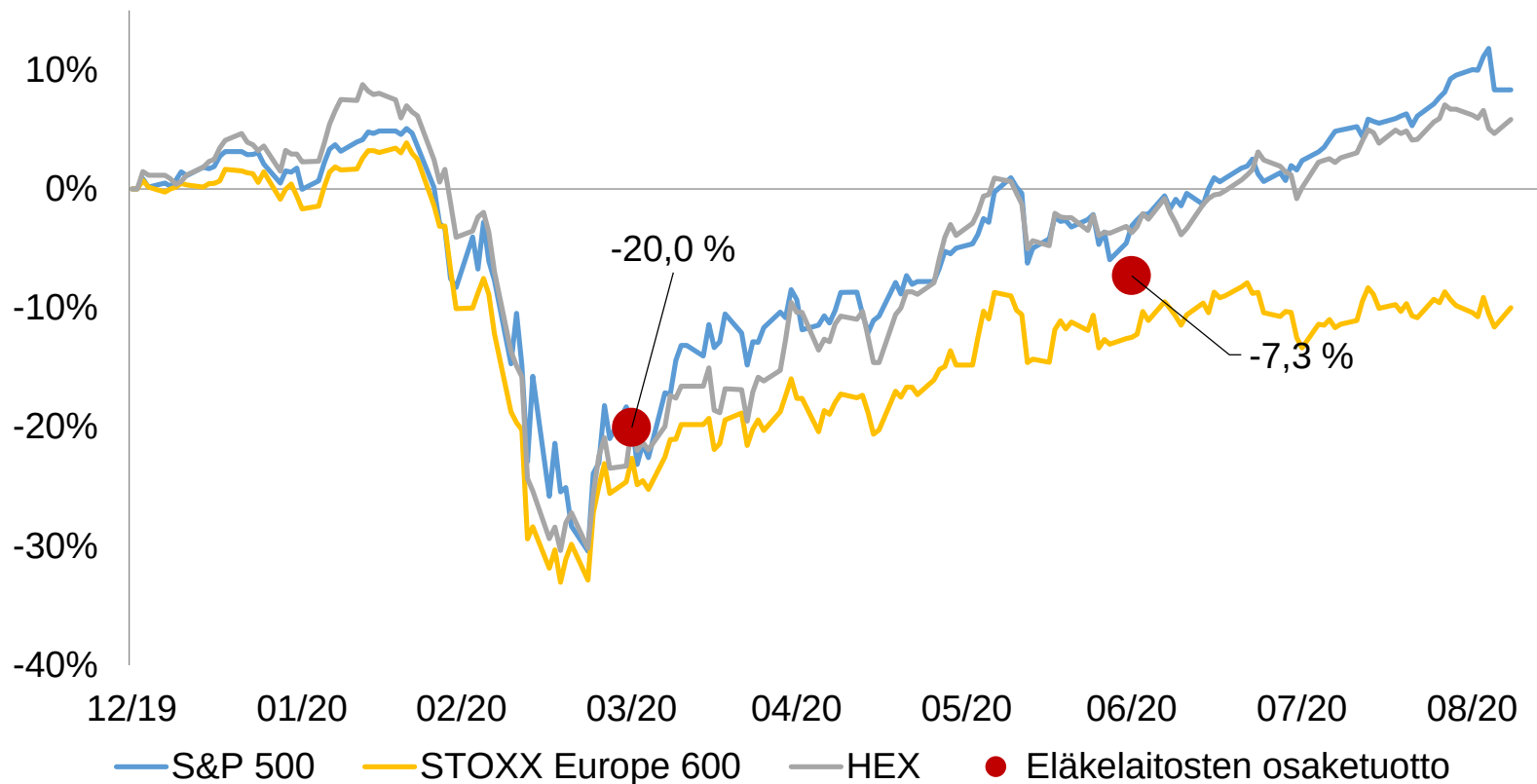

Vakavaraisuusraja ja siihen liittyvät tunnusluvut, kuten vakavaraisuusasema, eivät ole vertailukelpoisia ennen vuotta 2017 raportoitujen lukujen kanssa.

Lähde: Finanssivalvonta

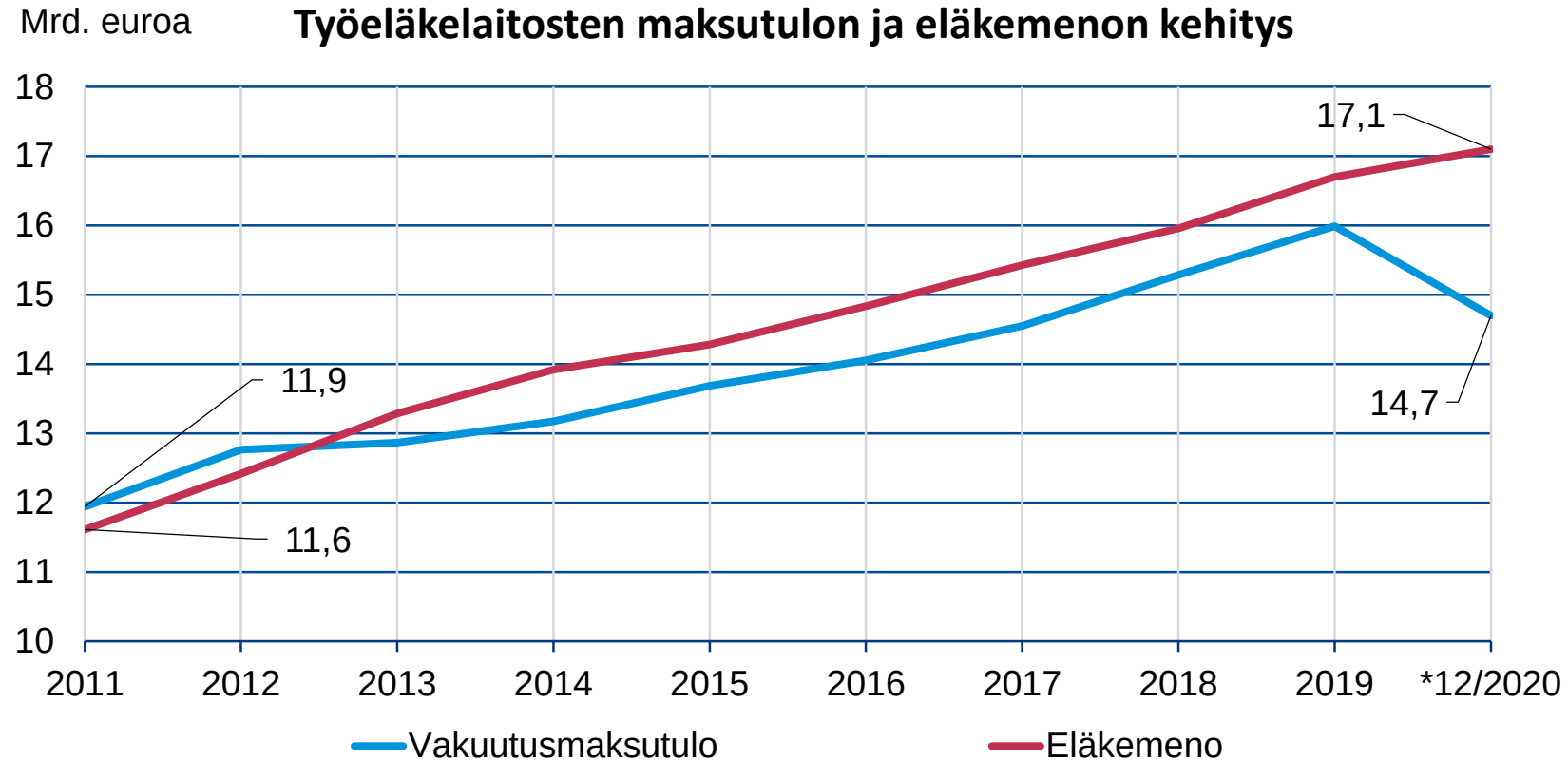
Työeläkelaitosten sijoitusten tuottoa painoi koronapandemiasta johtunut osakekurssien lasku

Osakeindeksien ja työeläkelaitosten osaketuoton kehitys

Lähteet: Bloomberg ja ETK

Työeläkelaitosten maksutulo on heikentymässä tänä vuonna

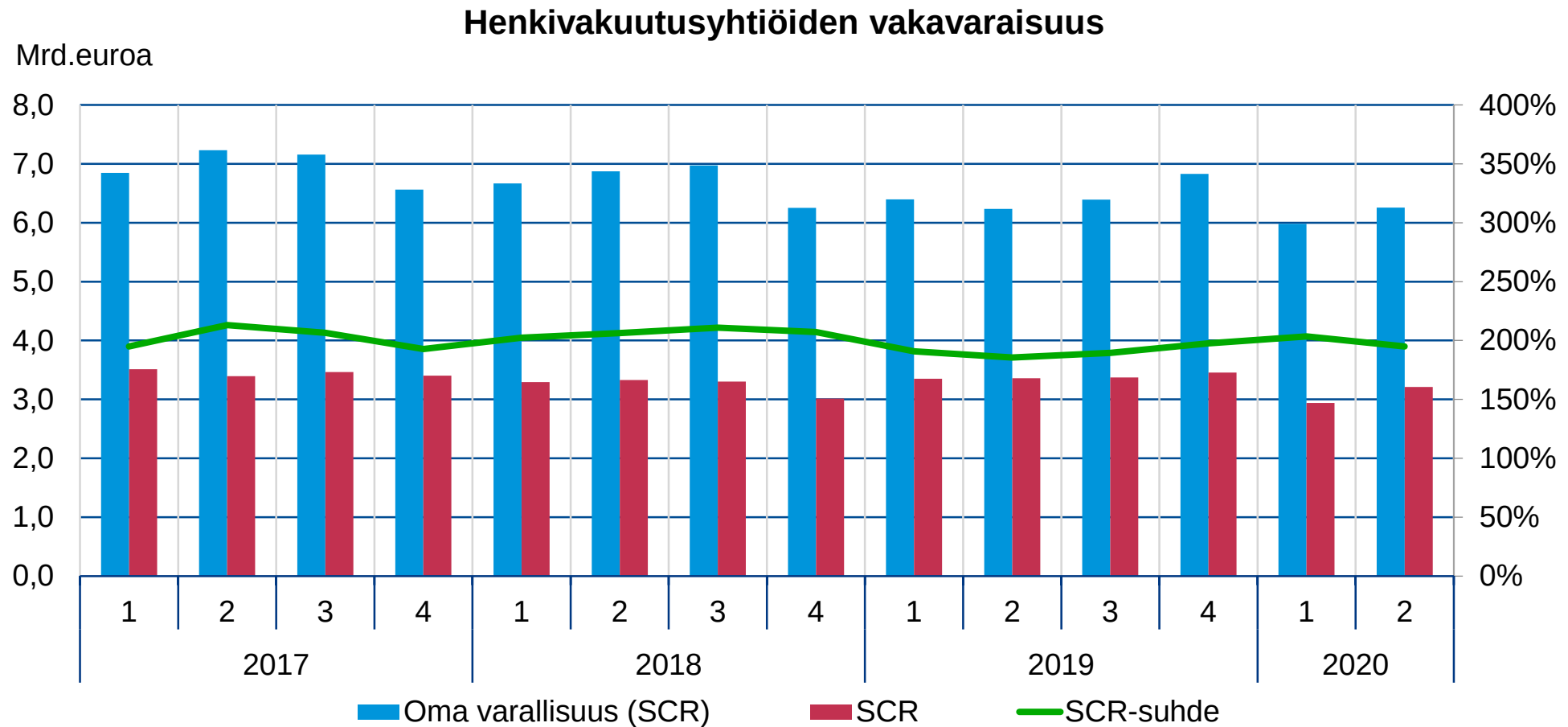
*) 12/2020 eläkemaksut ja vakuutusmaksutulot perustuvat ETK:n 8/2020 perusennusteeseen.

Lähteet: Finanssivalvonta ja ETK:n perusennuste 2020

Vahinko- ja henkivakuutussektori

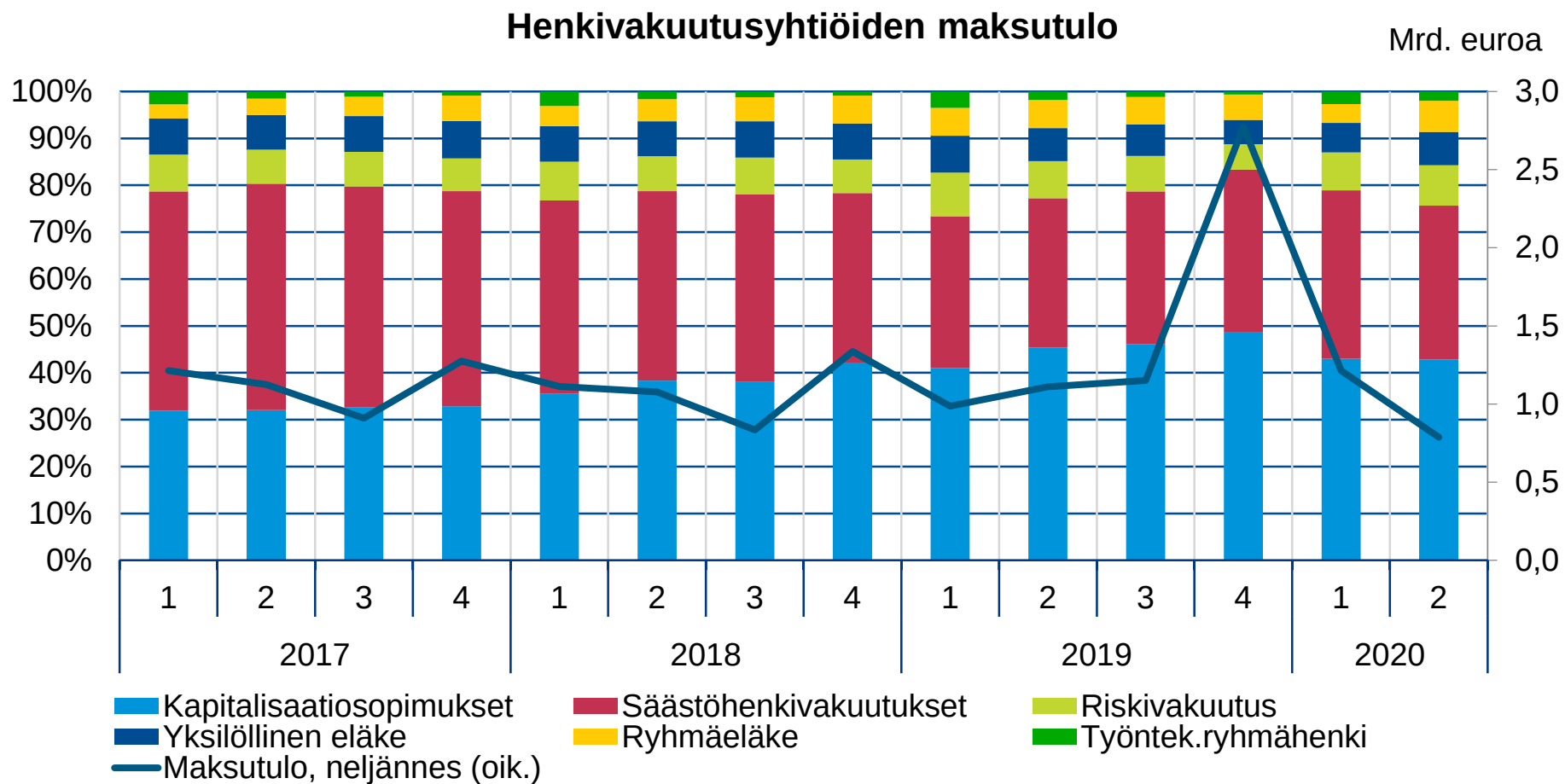
Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus säilyi yhä hyvällä tasolla

Lähde: Finanssivalvonta

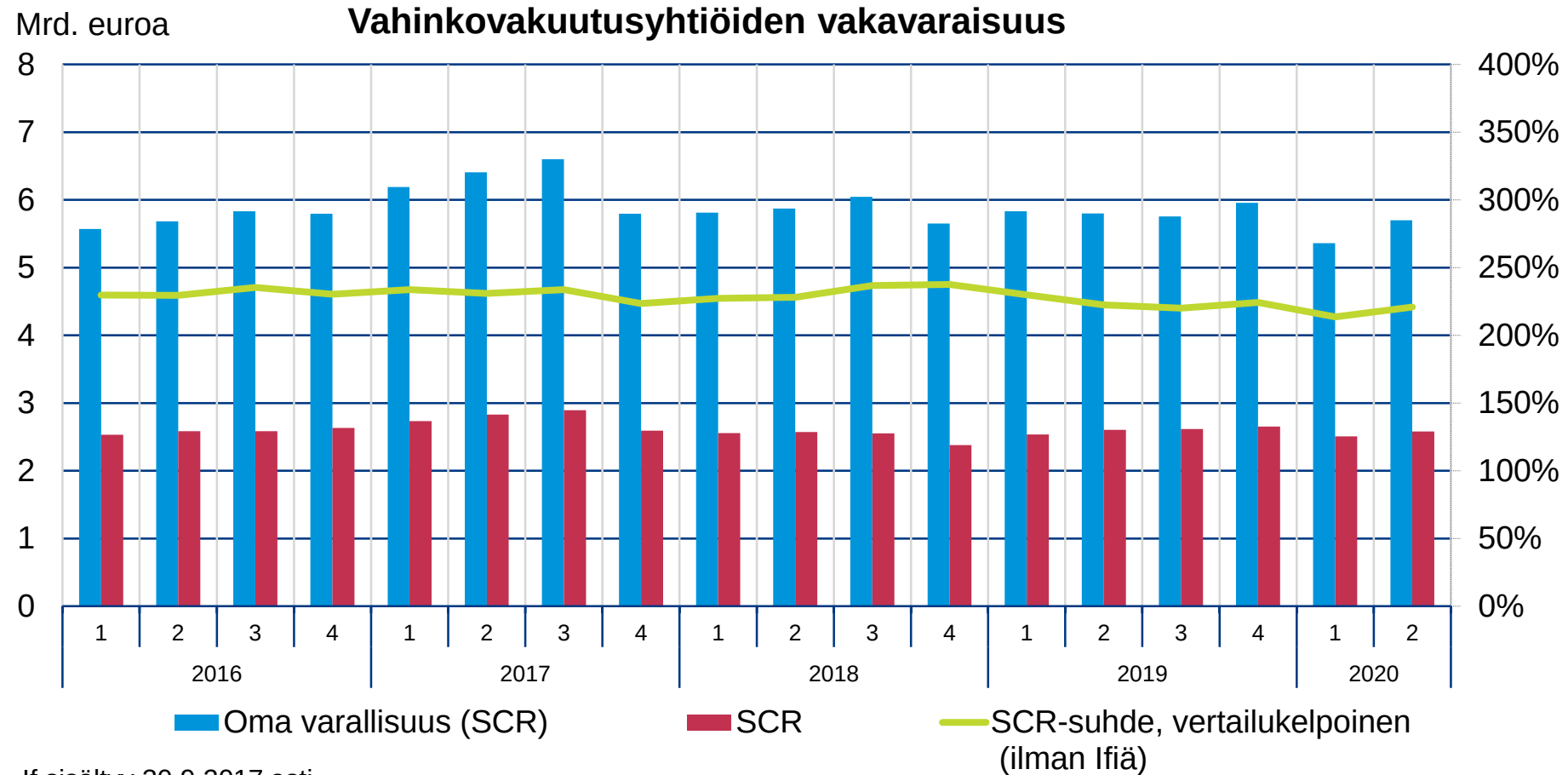
*Q4 luvut korjattu vuosiraportoinnin luvuilla

Henkivakuutusyhtiöiden maksutulo laski koronapandemian vaikutuksesta

Lähde: Finanssivalvonta

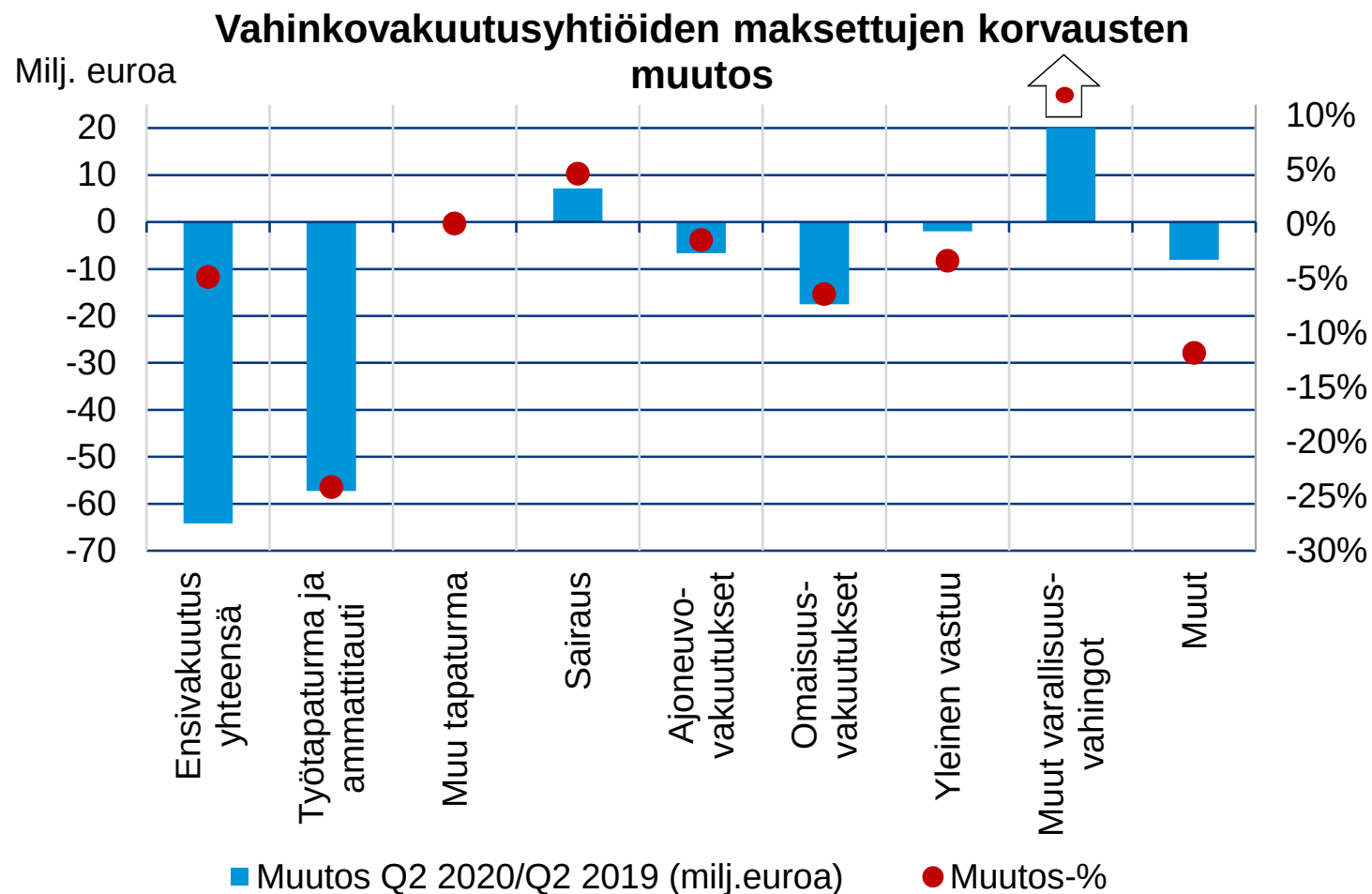
Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus säilyi vahvana

If sisältyy 30.9.2017 asti.

Lähde: Finanssivalvonta

Koronapandemia vaikutti työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen maksutuloon ja korvauksiin

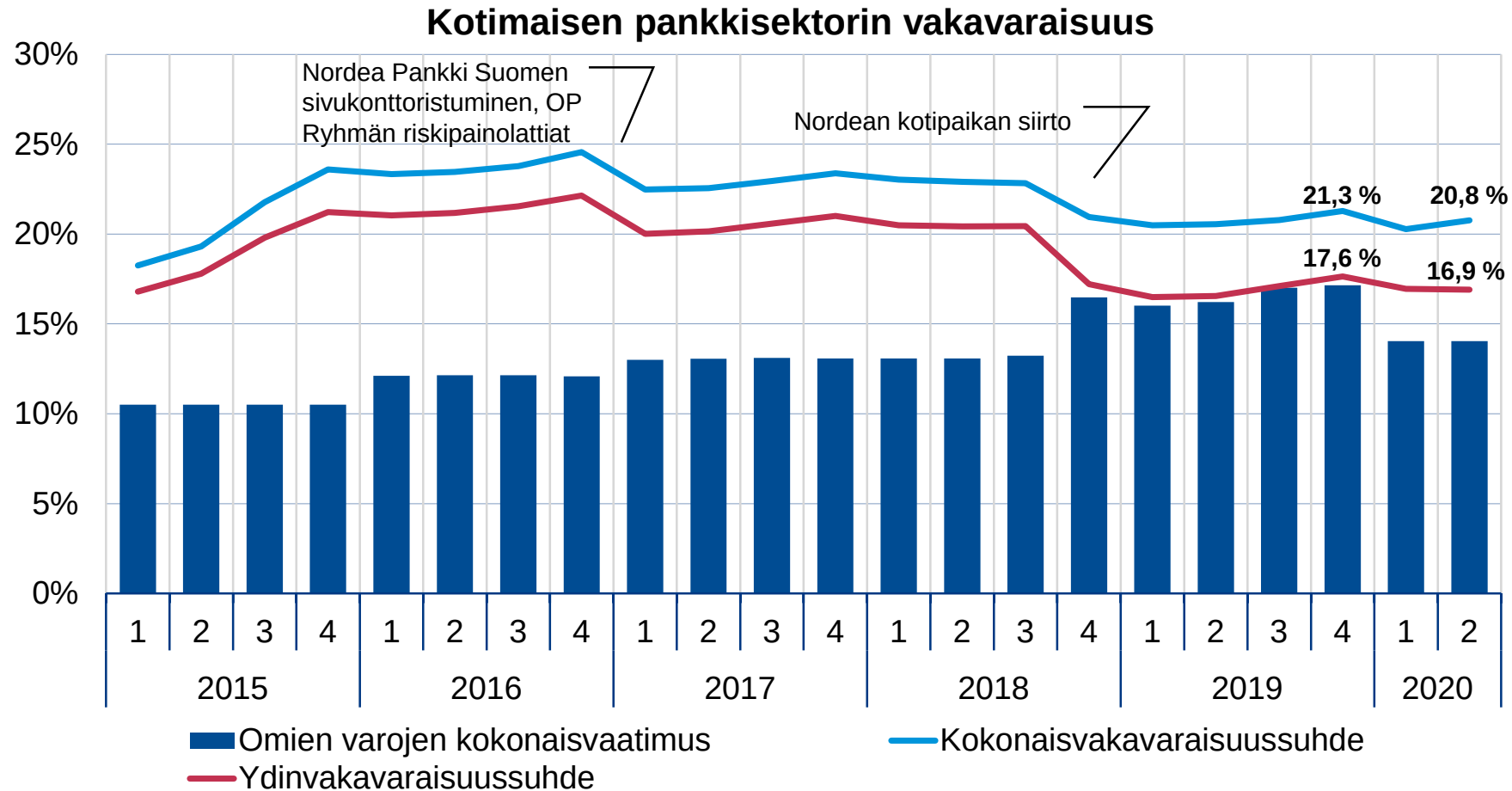

Lähde: Finanssivalvonta

Pankkisektori

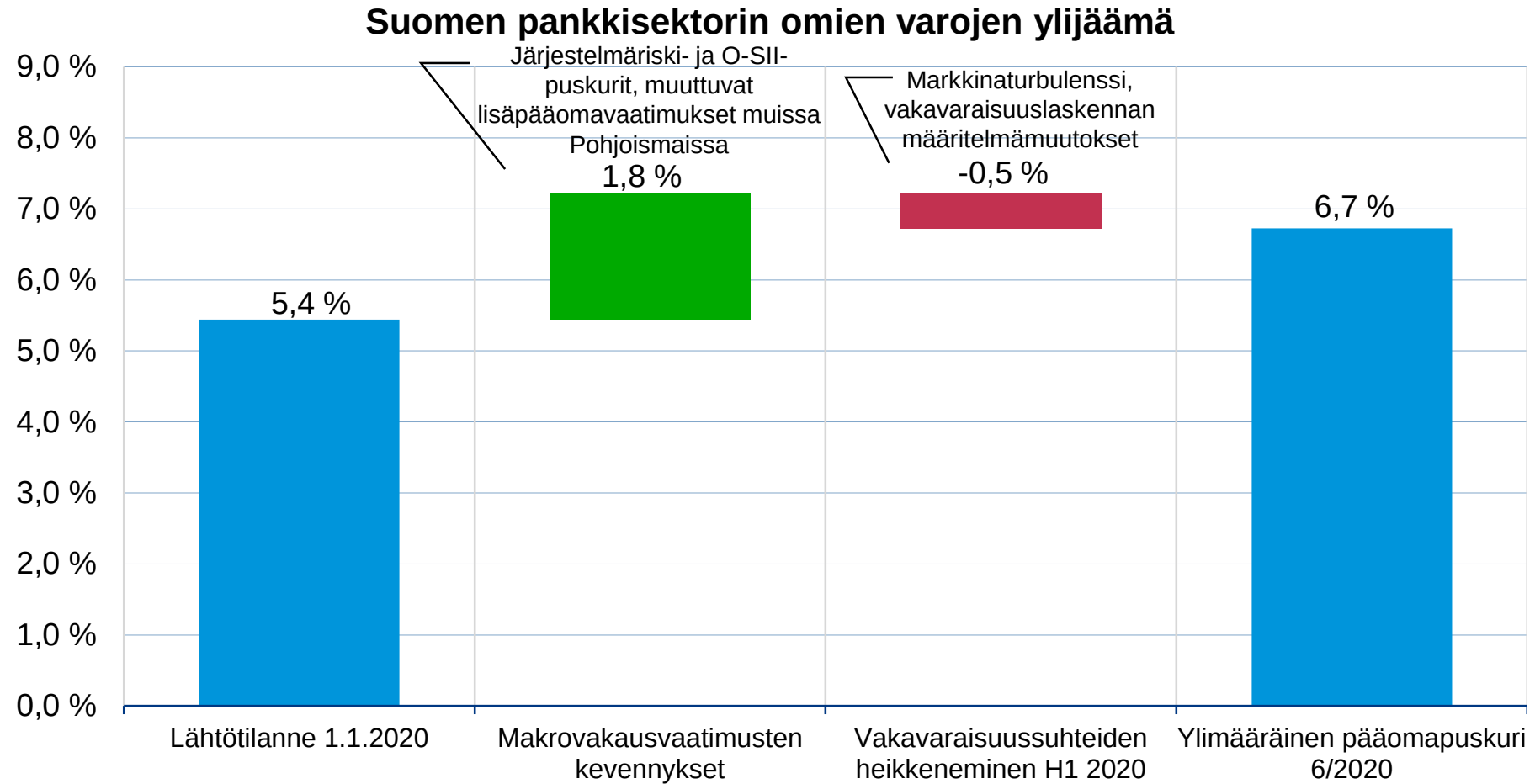

Pankkisektorin vakavaraisuussuhteet heikkenivät hieman alkuvuonna

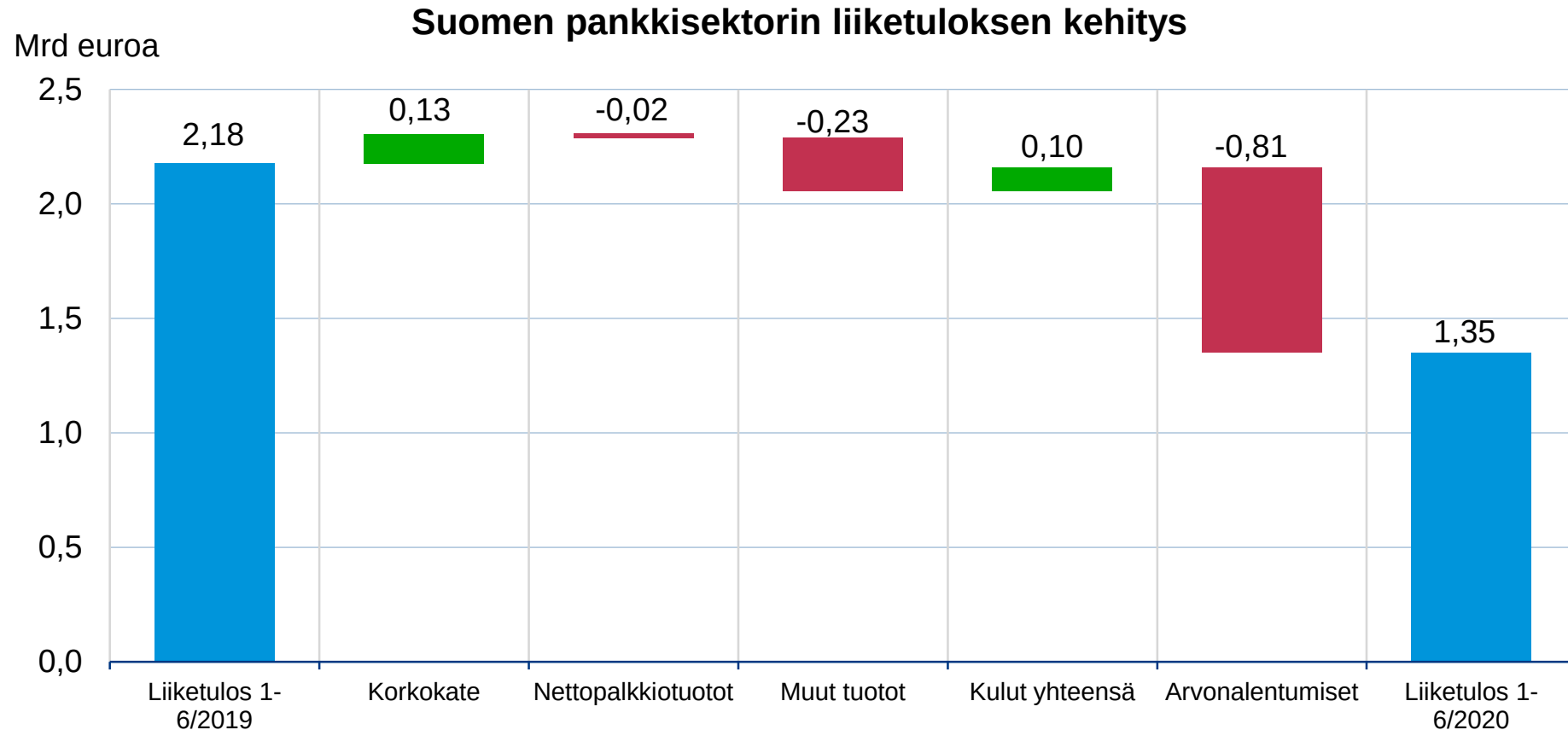
Lähde: Finanssivalvonta

Pankkisektorin tappiopuskurit pysyneet vahvoina

Lähde: Finanssivalvonta

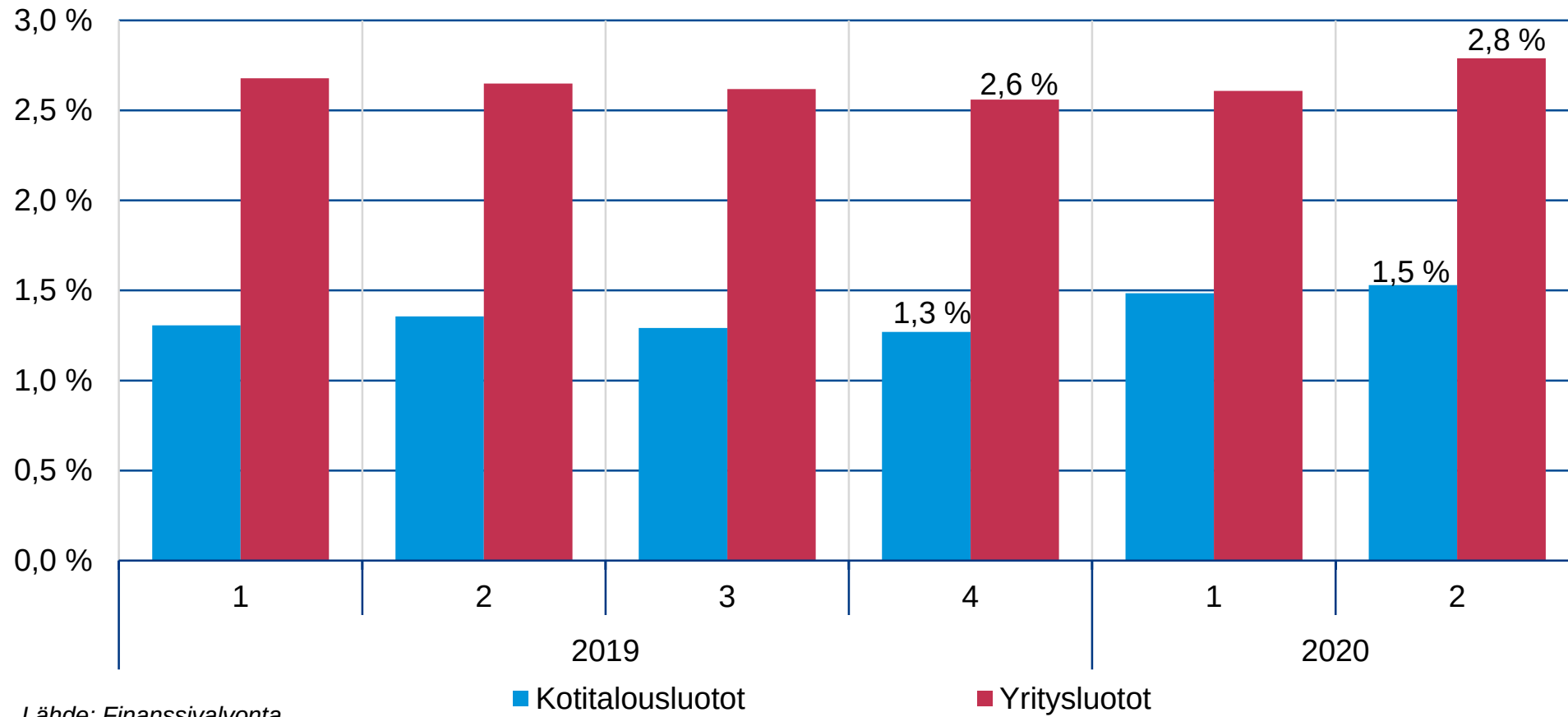
Sijoitustappiot ja arvonalentumiset heikensivät pankkisektorin liikutulosta – peruspankkitoiminta kärsinyt koronapandemiasta toistaiseksi hyvin vähän

Lähde: Finanssivalvonta

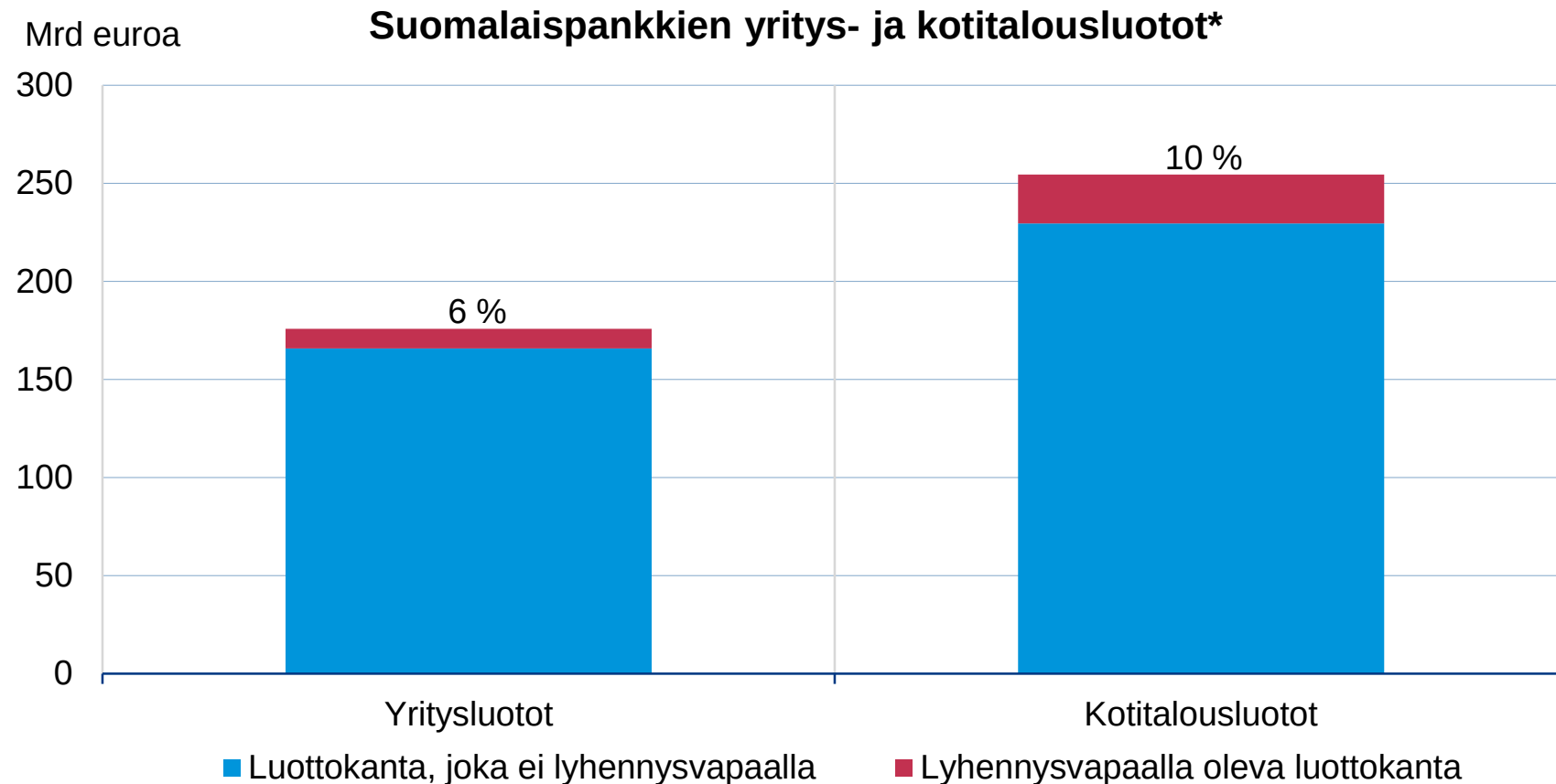
Järjestämättömissä saamisissa ei toistaiseksi merkittävää kasvua

Suomalaispankkien järjestämättömät kotitalous- ja yritysluotot

Lähde: Finanssivalvonta

Koronapandemiaan liittyvä epävarmuus ja lyhennysvapaat heikentävät näkyvyyttä luottoriskeihin

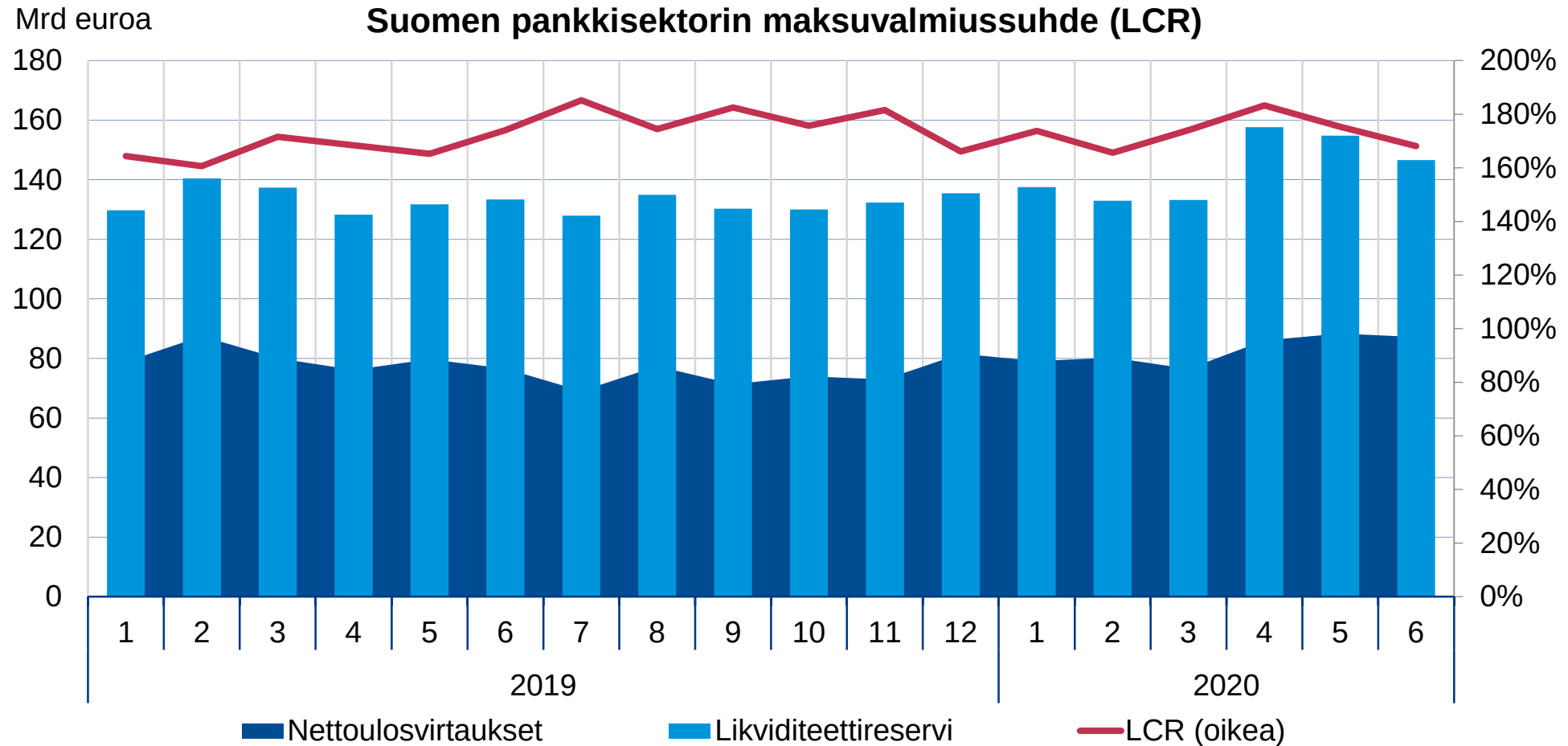
- Lyhennysvapaita myönnetty 35 mrd. euroa ja näistä suurin osa päättyy viimeistään alkuvuonna 2021

Lähde: Finanssivalvonta

* Sis. pankkien ulkomaille myöntämät luotot.

Pankkisektorin maksuvalmius pysynyt vahvana rahoitusmarkkinoiden häiriöistä huolimatta

Lähde: Finanssivalvonta

Finanssipalvelut koronatilanteessa

Pankkipalvelujen tarjonta osittain heikentynyt koronan aiheuttamien rajoitusten vuoksi

- Pankkipalveluita yleisesti ottaen hyvin saatavilla mutta konttoripalveluita rajoitettu tilapäisesti
  - Konttoripalveluiden rajoitukset vaikuttavat lähinnä laskun maksuun ja käteisen saatavuuteen konttorissa
  - Rajoitukset heikentäneet pankkipalveluiden saatavuutta erityisesti sellaisten asiakasryhmien osalta, jotka eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita
  - Asiakaspalvelutilanteissa korostuvat hyvän pankkitavan periaatteet ja informointi konttoripalveluita korvaavista asiointitavoista
- Sähköinen maksaminen lisääntynyt entisestään
  - Sähköiset palvelut ovat toimineet hyvin koronapandemian aikana
  - Kuluttajien käyttäytyminen muuttunut koronan myötä – käteisen käyttö vähentynyt
  - Lähimaksu on nyt yleisin maksutapa kaupan kassalla
  - Verkkokaupan kasvu päivittäisasioinnissa lisää sähköisen maksamisen suosiota
  - Myös mobiilimaksuissa kasvua

Pankkien menettelytavat asiakastietojen päivittämisessä

- Finanssivalvonnalle on tullut useita yhteydenottoja kevään ja kesän 2020 aikana asiakkaiden tuntemistietojen päivittämisestä.
  - Erityisen paljon yhteydenottoja ovat aiheuttaneet vaatimukset ajantasaisten henkilöllisyyden todentamisasiakirjojen toimittamisesta.
  - Finanssivalvonta antoi asiaa koskevan valvottavatiedotteen 30.7.2020.
- Asiakkaan tuntemistietojen päivittämisen tulee tapahtua riskiperusteisesti – päivitettävien tietojen tarpeellisuus on arvioitava etukäteen.
  - Henkilöllisyyden todentamisasiakirjatiedon päivittäminen voidaan erottaa muusta tuntemistietojen päivittämisestä.
  - Tunnistamista ei tarvitse lähtökohtaisesti uusia esimerkiksi todentamisasiakirjan vanhentuessa: asiakkaan henkilöllisyys on lähtökohtaisesti tieto, joka sinänsä ei tarvitse päivittämistä todentamisasiakirjan vanhetessa.
  - Asiakkaan henkilöllisyys todennetaan normaalisti pankkiasioinnin yhteydessä joko henkilöasiakirjasta pankkikonttorissa taikka sähköisesti asiakkaan vahvan tunnistamisen menetelmällä.
- Tarpeettomia pankkipalveluiden rajoituksia on vältettävä ja muistettava kohtuullisuus.
  - Rajoitusten tulee olla viimesijainen keino ja ennen rajoituksia on asiakkaaseen pyrittävä olemaan yhteydessä useammalla eri tavalla.
- Henkilöasiakkaan tuntemistietojen päivittämisessä olisi hyvä suosia ensisijaisesti etäkanavia, erityisesti korona-aikana.

Koronapandemia on heijastunut erityisesti matka- ja keskeytysvakuutuksiin – muissa vakuutuspalveluissa pieniä muutoksia

- Korona on otettu huomioon uusien henkilövakuutuksien myöntämisessä ja terveys selvityksissä.
    - Koronan johdosta vakuutusyhtiöt ovat lisänneet terveys selvityksiin kysymyksiä koronasta ja mahdollisesti on lykätty vakuutuksen myöntämistä kunnes korona on ohi.
  - Matkavakuutusten ehtoja on täsmennetty tilapäisesti huomioimaan kohdemaiden koronatilanteet.
    - Yhtiöt ovat viestinnässään mm. verkkosivuillaan kertoneet, kuinka matkojen peruutukset ja matkasairaudet korvataan ulkomailla UM:n matkailusuosituksia mukaillen.
  - Yritysten keskeytysvakuutusten kattavuus:
    - Keskeytysvakuutukset ovat perinteisesti edellyttäneet keskeytyksen liittyvän esinevahinkoon. Siten ne eivät yleensä korvaa pandemiasta aiheutuvia vahinkoja.
    - Keskeytysturvan kattavuus ei ole ollut kaikkien yrittäjien tiedossa.
    - Erimielisyydet keskeytysvakuutusten kattavuudesta ratkaistaan viime kädessä tuomioistuimessa, mutta ratkaisusuosituksen voi pyytää FINEltä.
- Koronapandemian aikana korostuu selkeän ja ajantasaisen informaation merkitys koskien asiakkaiden oikeuksia ja vakuutuspalveluiden saatavuutta.

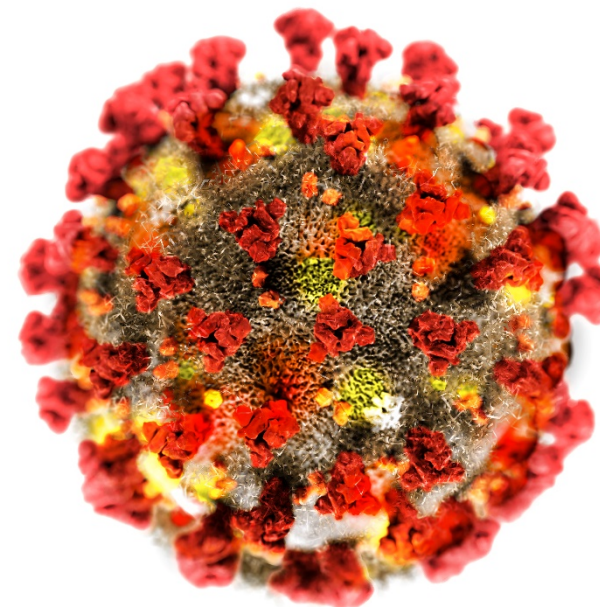
Yhteenveto

Suomen finanssisektori kestänyt toistaiseksi kohtuullisen hyvin koronapandemian – toimintaympäristö poikkeuksellisen epävarma

- Epävarmuutta luova koronapandemia ja talouden syvä taantuma edellyttävät toimijoilta valppautta ja riittävää riskienhallintaa.
- Valvontaviranomaiset jatkavat tehostettua valvontaa ja ovat varautuneet myös epäsuotuisiin kehityskulkuihin.

” *Kiitos.*

